

Gyermekek' és ifjak' bibliotékája, az az elmét gyönyörködtető és nemes szívet formáló apró történetek, beszélgetések, utazások és versek. A' mind a' két nemen lévő ifjúság' számára egynehány nevezetes német írók munkáiból fordította Kiss János, Nemes-Dömölki Prédikátor. Első rész. Pesten, N. Kiss István Könyv Árosnál, 1805.

(Lelőhely: SZTE József Attila Tudományos és Információs Központ, Régi Könyvek Tára. Jelzet: RA 3079)

[IIIr] A' nemesebb érzésű Magyar édes Anyákhoz Ajánló Levél.

Hazámnak érdemes Leányai!

Erántatok való buzgó tiszteletből 's Magzatitokhoz vonzó szíves szeretetből tselekszem, hogy ezt a' Gyermekek' Bibliothekáját különösen Tinéktek szentelem. Ennek tzelja az, hogy a' gyermekeknek rész szerént képzelődéseket ártatlan tárgyakkal múlattatni, rész szerént értelmeket némelly részben világosítani, rész szerént és főképpenn szíveket nemes indulattal ékesíteni segítse. Kinek kezében vihetné pedig mind ezeket olly szerentsésen véghez, mint a' Tietekben? Titeket az Ég leggazdagabb mértékben meg-áldott azokkal a' talentomokkal, mellyek megkívántatnak attól, a' ki a' gyenge elméket formálni, és a' szüntelen ide 's tova repdesni szerető gyer[IIv]meki figyelmetességet szavainak hallgatására bájolni akarja. Az a' finom érzés, mellyel valamint mindenütt, úgy a' gyermekek' magokviselésében is az illendőségnek vagy illetlenségnek leggyengébb vonásait is olly hirtelen észre veszitek, az az édes zengésű hang, mellyen szavaitokat, még mikor tanítotok is, ejteni tudjátok; az a' kellemetes szószaporítás és bőbeszédűség, melly szerént a' dolgoknak előadásában 's a' beszélgetésben még a' kitsinységek' festegetései körül is kifogyhatatlanok vagytok; az a' kivált Tibennetek mindenható természeti ösztön, melly Titeket szerelmetek' zálogainak szeretésére 's az által Magatoknak azokkal való megszerettetésére olly bizonyossan vezet, vagy inkább ellene állhatatlanul vonson – mennyi szerentsés tulajdonságok mind ezek, mellyek Titeket a' Virtus' magvának a' gyenge szívekbe való hintésére a' férjfiaknál szembetünőképpen alkalmasabbakká tesznek! de egyszersmind melly fontos okok is, mellyek [IIIr] a' Nevelés' szent kötelességének Magatokra való vállalására hathatósan indíthatnak!

Tifelőletek, a' kiknek ez a' szent kötelesség szívetken fekszik, azt is feltehetem, hogy kedvellitek az ollyan könyveket, mellyek ezt a' terhes foglalatosságot könnyebbíteni, 's szerentsésőbb előmenetellel folytatni segítik. 'S minthogy az a' reménység, melly minden könyvíróknak elválhatatlan Geniusok szokott lenni, velem ezt a' munkát is az afféle könyvek közzé számláltatja, azért bátorhodom [!] azt egyenesen Néktek nyújtani.

Ez a' reménység azzal bíztat, hogy ez a' könyv, ha Gyermekeitek' kezébe adjátok 's azokkal olvastatjátok, legalább is ártatlan múltságot fog nékik adni; ha pedig azt Magatok olvasgatjátok, 's a' benne foglalt dolgokat kedves tanítványaitoknak azzal a' kellemetességgel és nyájassággal adjátok eleikbe, a' melly Néktek tulajdonotok, úgy nem tsak múltsággal, hanem valóságos haszonnal is fog járni. [IIIv]

Hogy ez a' reménység mennél tellyesebb mértékben bétellyesedjék ez az, a' mit ezen munka' bémutatásánál legforróbban kíván

szíves tisztelőtek

A' KIADÓ

A' kává ivásnak kezdete.....31–32

Egy Török országi tartományban egy sereg ketske (mások azt mondják hogy tehének voltak) ollyan

helyre vetődött, a' hol kávéfák voltak, 's a' kávénak megérett babjait igen mohón ették a' ketskék.

Ettől olly jó kedvek lett ezen állatoknak, hogy szüntelen ugráltak és semmit sem aludttak. Más nap a' pásztor tudtára adta ezt a' különös történetet az Urának, a' ki egy klastromnak Priorja vólt.

Ez megví'sgálta a' legelő helyet, 's azt vélte, hogy a' kávébabok okozhatták a' ketskék álmatlanságát. Próbát tett tehát, ha vallyon az illyen kávébabokból készített itallal nem üzhetné el némelly szerzeteseinek álmoságát, a' kik a' misét sokszor elaludták. Ez a' próba szerentsésen elsült; mert minthogy a' kávé a' vért felháborítja, 's az érző [32] inaknak természet ellen való feszességet ádd: azért az álmoságot elüzi; de ugyan azon okra nézve az egészségnek is árt.

Ebből a' klastromból a' kávéivás egész Török országba 's onnét ismét minden országokba szokásba ment.

Azt mondják hogy azok, a' kik Török országba kávéval kereskednek, még most is mindennap megemlékeznek az ő imádságokban a' kávéital feltalálóiáról, *Aidrús* nevű ketske pásztorról, és *Siadli* nevű Priorról; minthogy ezek adtak arra a' kereskedésre alkalmatosságot, a' mellynek ők az élelmeket köszönhetik.